

JOSEF A POTÍFARKA

I. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 39

II. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 39,7–10

⁷ Po těchto událostech se stalo, že se žena jeho pána do Josefa zahleděla a naléhala: „Spi se mnou!“⁸ Ale on odmítl a ženě svého pána řekl: „Pokud mě tu můj pán má, nestará se o nic, co je v domě; svěřil mi všechno, co má.“⁹ V tomto domě není nikdo větší než já. Nevyňal z mé správy nic, jen tebe, protože jsi jeho manželka. Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohřešit se proti Bohu!“

KÁZÁNÍ

JOSEF A POTÍFARKA

Za věrnost, spolehlivost, poctivost a čestnost si člověk často nevyslouží ani uznání ani pochvalu. A je moc dobře, když to víme. Říkávalo se kdysi: „S poctivostí nejdál dojdeš.“ Dnes by mnozí asi spíše řekli: „S poctivostí se dostaneš jediné do nepřijemnosti.“ „Že dojdou s poctivostí nejdál svatá pravda je a ve dvacátém století určitě do háje,“ zpívá o tom jedna písnička (Svítá 343). Však taky kam se dostal Josef se svou čestností a ryzostí? Na deset let do vězení!

Je to první příběh Bible, který přinesl pochybnost o tom, zda ten, kdo je ve vězení, musí nutně být opravdový provinilec, a postavil všechny soudy a vězení do světla pravdy. Lidé běžně soudili a soudí, že kdo je ve vězení, je darebák. Bible tím, co říká, tento názor zproblematizovala. Ve vězení sedí naprosto nevinný a čistý Josef: pro svoji ryzost, čestnost a pro bázeň Boha. Zdá se, že je odsouzen na doživotí, tento mladík, jemuž je dvacet.

Tak takhle dopadne člověk, který věří, že s poctivostí nejdál dojde, a který se tak hloupě chová, když mu Potífarova panička nabízí něco, po čem by tisíce otroků, a nejen otroků, ale i svobodných lidí, sáhlo s největší dychtivostí: aby se stal jejím milencem.

Jaké úžasné výhody by měl: byl by samozřejmě zahrnut přízní a navíc by měl zcela reálně otevřenou možnost být propuštěn z otroctví. Možnost povýšení, možnost dostat se do armády a stát se důstojníkem a s tím přijímat všechny výhody. Samozřejmě peníze. Samozřejmě kariéru. Milenec takové vysoce postavené paní, to bylo něco. A přitom by se na to nikdo nedíval nijak přísně. Každá taková paní měla nějakého milence. Muž, důstojník, nejvyšší velitel tělesné stráže byl často služebně pryč. Proč by si tedy paní nepovyrazila s hezkým chlapcem?

Nedovedu si představit, že by Josef tohle všechno nevěděl a neměl před očima. Už se rozkoukal a ví, jak to v Egyptě chodí. Velmi rychle se navzdory svému mládí dostal nahoru, získal si důvěru svého pána, který mu svěřil správu svého domu. A teď ještě tahle možnost. Jistě ho povzbuzovali ti, kdo s ním sloužili: „Na co čekáš, Josefe?!“ Copak mohlo zůstat skryto, jak po něm hází okem Potífarova žena?

Úspěch, peníze, sláva, kariéra – copak to nejsou věci, po nichž lidské srdce odnepaměti dychtí? A k tomu ještě rozkoš. A všechno získat tak lehce, jen díky své kráse a svému půvabu.

Když ten příběh čtu, zdá se mi, že je psán dnes. Copak tohle není možnost pro mnoho lidí? Copak se snad něco změnilo? Copak na tom něco je, stát se milencem či milenkou a těžit z toho? Copak je to nějaký problém, když někdo nabourává manželství druhých? Copak to není snadné dát se cestou úspěchu a slávy a přitom zapomenout na Boha, na víru? Copak není lepší se vzdát staromódních názorů a zapadnout do reje života a brát život tak, jak jde, odhodit zásady, ideály, pravdu?

Co vede Josefa k tomu, že odmítne lákavou vidinu, která se před ním rozprostírá tak sladce? Proč se nestane Potífarčiným milencem? Proč na sebe raději přivolá hněv této mocné paní? – Je za tím úcta k člověku a úcta k Bohu.

1. Úcta k člověku

Je za tím úcta k člověku, který mu důvěřuje. „Můj pán mi svěřil všechno, co má. Nevýňal z mé správy nic, jen tebe, protože jsi jeho manželka.“ S jakou vážností rozumí Josef manželství, svazku muže a ženy.

Manželství je Boží řád. Proto je posvátné. Proto je nelze nahradit ničím pokrokovějším a modernějším, jak se domnívala řada tzv. moderních lidí v druhé polovině minulého století, po příchodu sexuální revoluce.

Lehkovážnost, s jakou dnes mnozí přistupují k manželství, vyjádřil kdosi slovy: „Je přece statisticky dokázáno, že se rozvede více než polovina manželství. Není to tedy žádný nebezpečný nebo patologický jev, ale zcela normální a standardní životní situace.“

Statisticky se u nás rozvádí téměř každé druhé manželství. Skoro 60 procent z toho jsou manželství s nezletilými dětmi. Neúcta k manželství je vidět i na tom, kolik lidí spolu žije jen tak „na hromádce“. Tady žádná oficiální statistika rozpadavosti neexistuje, ale podle odborníků, kteří se touto problematikou zabývají, je větší, než v případě manželství.

Rozpad manželství a rodiny ovšem je zlým znamením a signalizuje rozklad a rozpad společnosti a jejích hodnot. Někteří historici a sociologové mluví o tom, že rozpadu civilizací vždy předcházela rozpad manželství a rodiny a jejich znevážení. Ať to byla civilizace babylónská, řecká, římská nebo jiná.

A každé duchovní probuzení v dějinách církve, návrat k Bohu a evangeliu, se přinášel také to, že lidé začali opět brát vážně manželství a navraceli mu úctu, která mu patří jako Božímu daru a rádu pro život Božích dětí.

V době kolem roku 1750 byla anglická společnost v rozkladu. Vše pronikala hluboká krize rodin. A tehdy nastalo hluboké duchovní obrození působením Johna Wesleye. To navrátilo úctu k manželství a způsobilo záchranu Anglie.

Egyptská společnost nepovažovala manželství za svaté. Ale hebrejský mladík říká: „Vy patříte k sobě a váš svazek nesmí být narušen. Vždyť tvůj muž mi důvěřuje. Nemohu a nechci zklamat jeho důvěru.“ Nevěra manželů znamená hluboké narušení důvěry a bez důvěry tento vztah mezi mužem a ženou hyne.

Co lidí mladých, středního věku i starších narušuje tento vztah. Kolik lidí vstupuje do manželství druhých a ničí jejich rodinu. Je zapotřebí chránit se před pokusem narušit manželství druhého a narušit vlastní manželství.

Jak je to hrozné, když manžel naruší svůj vztah k manželce nevěrou, když manželka není věrná svému manželovi. Jak je to hrozné, když matka nebo otec rozbijí svoji rodinu, vztahy k manželovi či manželce i dětem, svými milostnými pletkami. Kolik bolesti a trápení to přináší.

Nevěra bodá do nejkřehčích a nejzranitelnějších míst srdce a působí neuvěřitelnou bolest a trauma. Ničí vzájemnou důvěru, ničí sebedůvěru a přezrává pouta a vazby lásky. Jen někdo, koho člověk miluje, komu svěřil své nejhlubší radosti, obavy, naděje a sny, může tak hluboce zranit. A i tam, kde je touha po uzdravení a obnově vztahu na obou stranách, to někdy může trvat dlouho, než se obnoví vzájemná důvěra a úcta.

Josefův příběh je velkou oslavnou ódou na manželství. Manželství je krásná a dobrá věc, krásný Boží dar. A stojí za to je chránit – svoje vlastní manželství i manželství druhých lidí. Josef tak jedná.

2. Úcta k Bohu

Druhá věc, kterou Josef říká, je: „Jak bych mohl spáchat takové zlo a zhřešit proti Bohu?“ Manželství není jen vztah muže a ženy, ale má co činit s Bohem.

Boha nelze vykázat na okraj života, Bůh patří do středu života. Bůh mluví do všeho, co v životě děláme, a není žádné místo, kde by neměl co říci. Bůh patří do všedního dne stejně jako do neděle, do práce stejně jako do vztahu k lidem. Boha nelze vykázat jen do určitých oblastí a do jiných oblastí života ho nepustit.

Toto ví Josef naprosto jasně: není jediná oblast života, do níž by Bůh neměl co mluvit. Ani oblast sexu, manželství a vztahů není nějaká autonomní oblast, na níž by mohlo být napsáno: Bohu vstup zakázán. I nad sexualitou člověka si Bůh nárokuje své panství, svou vládu. Provinění v této oblasti není jen prohřeškem proti důvěře druhých a proti člověku, ale také přímo proti Bohu. Josef to jasně říká: „Spáchal bych zlo, zhřešil bych proti Bohu.“

Není to dnes populární a módní, spousta lidí to považuje za staromódní a pruderní. I mnoho lidí v církvi, kteří vykřikují společně s pohany tohoto světa, že církev nemá co mluvit do manželství, že sexualita je soukromá věc každého člověka.

Kdo dal svůj život Kristu, ten ví, že pod Boží vládu patří i tato oblast života. Ví, že vstoupit do manželství druhého, narušit manželství je špatnost a zlo a hřích proti Bohu. Žije podle toho a svědčí o Božím nároku na tuto oblast života.

Co by asi řekli takzvaně „normální“ lidé, kdyby četli tuto kapitulu? Hlupák Josef! A zdál by se jim zcela nenormální. A přece to byl on, kdo byl normální ve společnosti, kde se všichni zbláznili! On měl úzkost, aby neublížil tomu, kdo mu důvěřuje, a měl úzkost, aby nezhřešil vůči Pánu Bohu. Toto dvojí mu dalo sílu odolat v pokušení, nepodlehnout a raději snést i trápení a vězení.

Ježíš řekl, že smysl Božího zákona je možno shrnout dvojpříkázáním lásky: Miluj Boha celým srdcem, duší, silou, myslí, miluj bližního jako sebe. Josef miloval svého bližního a nechtěl mu ublížit. Josef miloval Boha a nechtěl ho zarmoutit.

Jaká je to moc uprostřed pokušení, nejen toho, jemuž byl vystaven Josef, ale i každého jiného: když člověk nechce ublížit druhému a když nechce zarmoutit Boha a zhřešit proti němu. Kdo si nese na cestu životem toto dvojí, dostává také od Boha sílu odolat v pokušení.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Pane, chceme tě milovat a nezarmucovat tě hříchem. Chceme milovat a nezraňovat bližního. Daruj nám sílu odolat v pokušení. Tobě odevzdáváme všechny oblasti svého života. Buď Pánem celého našeho života. Amen.

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý a dobrý Bože, s vděčností za tvoji lásku, se kterou jsi stvořil muže a ženu, s vděčností za dar manželství, se modlíme:

Prosíme za ty, kteří žijí život nečistoty a nevěry, za ty, kterým se stal bohem jejich vlastní chtíč a sobecká touha po rozkoši. Obrat' je k sobě.

Prosíme za ty, kteří žijí v neúctě k manželství, tvému nádhernému daru a dobremu řádu, který jsi dal všem lidem. Proměň jejich srdce.

Prosíme za manžele, aby jeden druhého uměli přijímat a ctít jako dobrý dar od tebe a zachovávali si věrnost a úctu, žili v lásce. Veď je svým Duchem.

Prosíme za ty, kteří jsou vystaveni pokušení nevěry a nečistoty a chtějí zůstat věrní. Buď jejich oporou.

Prosíme za ty, jejichž manželství bylo narušeno nevěrou. Prosíme, aby si uměli odpustit a obnovit vzájemnou důvěru, úctu a věrnost. Posiluj je.

Prosíme za ty, kdo si hledají partnera pro život, aby se nechali vést tvou vůlí pro soužití muže a ženy. Veď je svou moudrostí.

Prosíme, obnov nás všechny svou láskou a daruj nám odvahu a sílu žít podle tvého slova. Posvěť nás k čistotě v našich vztazích.